

lung suchte es offenbar das Junge zum Sperren zu bringen und wurde dabei nicht durch die zwei lebenden, zeitweise sperrenden Jungen abgelenkt. Dann legte sich das Weibchen zurück auf die Jungen um nach einer Zeit wieder aufzustehen. Nachdem das tote Junge entfernt worden war konnte noch *mehrmals beobachtet werden wie das Weibchen, im Neste stehend, zwischen den beiden anderen nach irgendetwas suchte*. Es machte ganz den Eindruck, als hätte sie das dritte Junge vermisst, eine Leistung, die den Vögeln doch kaum zukommt (LORENZ S. 308¹⁾). Das Verhalten ist wohl so zu verstehen, dass die vorhergehende Selbstdressur auf das tote Junge eine Zeit um wieder auszuklingen brauchte. — Erst gegen Nachmittag hatte sich das Weibchen wieder ganz beruhigt.

Im allgemeinen wird behauptet dass die Sperreaktion den Fütterungstrieb der alten Vögel stimuliert (LORENZ S. 195). Wenn Nestlinge nicht sperren werden sie, z. B. bei Grasmücken, aus dem Neste (als tote) geworfen (LORENZ, S. 205). Doch sind auch Vögel, z. B. die Dohle, bekannt, die durch besondere Triebhandlungen eine ausbleibende Bettelreaktion bei ihren Jungen hervorrufen können (LORENZ, S. 194). Ein entsprechendes Benehmen ist also auch bei dem Birkenzeisig festzustellen. Die Gewohnheit, bei jeder Fütterung alle drei Jungen zu füttern bedingte wohl, dass das Ausbleiben des Sperrens beim toten dem Weibchen stärker auffiel.

Pari vaalea-suohaukkaa koskevaa tiedonantoa.

A. J. KOPPERI.

Jo lähes kaksi vuotta sitten, nim. huhtikuussa 1937, kävi Turengin poliisikonstaapeli Eljas Sillanpää luonani ja kertoi ampuneensa syyskuussa 1936 Vanajan pitäjässä lähellä jokirantaa Harvialan kartanon kohdalla vaalea-suohaukan, *Circus macrourus* GMELIN. Kun ei hänellä ollut kyseessä olevaa lintua mukanaan, en voinut todeta asiaa sen tarkemmin, mutta käydesämme yhdessä tarkastamassa Riihimäen yhteislyseon kokoelmissa säilytetävää, Tervakoskella v. 1920 ammuttua yksilöä selitti hän yhä täydellisemmin varmistuneensa asiasta. Minulla on valitettavasti vasta nyt ollut aikaa ryhtyä asiaa uudelleen tutkimaan ja olen tällöin surukseni todennut, että ilmoi-

¹⁾ K. LORENZ: Der Kumpan in der Umwelt des Vogels. Journ. für Ornithologie 1935.

tuksen tuoja, tämä erittäin innostunut lintujen ystävä ja havaintojen tekijä, jo viime vuonna on kuollut. Kyseessä oleva lintu on oston kautta joutunut Riihimäen piirilääkäriin tohtori K. Kahelinin kokoelmiin, jossa minulla on ollut sitä tilaisuus tarkastaa. Se on todella vaalea-suohaukka ja lisäksi erittäin kaunis ja myös hyvin täytetty yksilö. Käsitykseni mukaan se on aivan nuori ehkä toisella vuodella oleva koiras. Se on ensinnäkin huomattavan pieni, ja suohaukoistahan naaraat ovat koiraita melkoisesti suurempia. Lisäksi JAGERSKIÖLD ja KOLTHOFF (Nordens fåglar Andra uppl. Stockholm 1926) sanovat sivulla 158: „Den årsunga hanen är lik den jämnåriga honan, men har översidan ej så dystert gråbrun utan mera dragande i rent mörkbrunt“. Ja juuri värit tässä linnussa ovat erikoisen kauniit ja puhtaat. Siinä ei ole paljoakaan harmaata, kaikkein vähimmin selkä synkän harmaa, vaan selän ruskea väri, kuten kaikki muutkin värit kirkkaat ja silmiä hivelevät. Vaalea niskatäplä erottuu hyvin selvänä ja jyrkkäpiirteisenä muuten tummanruskeasta selkäpuolesta. Suohaukkojen suvulle ominaisessa, pöllöjä muistuttavassa naamakiehkurassa on kauluskin suljettu. Kun myöskin ensimmäisen käsisulan sisemmän höydyn pykälä on täsmälleen ensimmäisen kyynärsulan kärjen korkeudella, lintu pienestä koostaan huolimatta ei voi olla pikkusuohaukka, jota suohaukkalajia maassamme ei toistaiseksi ole tavattu.

Samassa yhteydessä olen tullut lähemmin tarkastaneeksi Riihimäen yhteislyseon kokoelmissa säilytettävää, Tervakoskella 20. 9. 1920 ammuttua lintua, jota on pidetty vaalea-suohaukana (vrt. mm. KIVIRIKKO: Suomen lintu, Porvoo, 1927, II osa, siv. 60). Olen tällöin todennut, että lajimääräys on virheellinen, koska kuitenkin samalla olen linnusta tehnyt eräitä hauskoja huomioita, jotka mielestäni varsin hyvin selittävät aikaisemmin tapahtuneen erehdyksen, saanen näistä huomioistani tehdä vähän lähemmin selkoa. Vaalea-suohaukka eroaa muista suohaukoista siinä, että tällä kolmen (1—3:n) käsisulan sisähöydyssä ja samoin kolmen (2—4:n) käsisulan ulkohöydyssä on pykälä, kun taas muilla vastaavasti on pykälä neljässä käsisulassa, nim. 1—4:n sisähöydyssä ja 2—5:n ulkohöydyssä. Tutkimassani linnussa vasemman siiven pykälät ovat vaalea-suohaukan kaltaisesti, jotavastoin oikea siipi tässä suhteessa on kuten muilla suohaukoilla. Arvatenkin lajimääräys aikanaan onkin suoritettu vasemmasta siivestä, mutta voin todistaa, että tästä yksi — ja juuri färkeä 4:s — käsisulka puuttuu. JAGERSKIÖLD ja KOLTHOFF (l. c., siv. 153) mainitsevat suohaukoista yleensä: „Första handpennan av samma längd som den 6:e — 7:e, 3:e och 4:e längst“ ja myöhemmin (l. c., siv. 156) sinihaukasta: „Första handpennan lika lång som den 7:e“ ja vihdoin (l. c., siv. 158) vaalea-suohaukasta: „1:a handpennan ungefär lika lång eller föga kortare än den 6:e.“ Tervakoskella v. 1920 ammutun linnun oikeassa siivessä 1:n käsisulka on yhtä pitkä kuin 7:s, 6:s on näitä hiukan pitempi, 2:n ja 5:s ovat yhtä pitkät ja edellisiä selvästi pitemmät, ja vihdoin 3:s ja 4:s käsisulka ovat huomattavasti muita pitempiä ja yhtäpitkät. Sitävastoin vasemmassa siivessä 1:n käsisulka on ainakin yhtä pitkä, jopa hiukan pitempi kuin 6:s ja on ainoastaan yksi, pariton muita pitempi käsisulka. Siis tältä puolelta yksi pisimmistä käsisulista puuttuu ja edellämäinnittu 6:s käsisulka onkin oikeastaan 7:s. Tällä edellytyksellä molemmat siivet ovat samal-

laisia ja käsisulkien pituudet vastaavat sinihaukalla vallitsevia suhteita. Vasemman siiven sisäpuolta tarkastaessa voikin todeta, että tämä siipi on vioittunut ja juuri 4:s käsisulka aivan tyvestä katkennut. Siipi lienee vioittunut ammuttaessa, ja kohtalokasta on ollut, että tällöin juuri yksi tutkimuskaavan ratkaisevimmista käsisulista on hävinnyt. Ettei kyseessä oleva lintu ole vaalea-suohaukka ilmenee siitäkin, että ensimmäiset kyynärsulat ovat hyvin 2—3 cm käden peitinhöheniä pitemmät.

Mikä laji tämä sitten on? Koska naamakiehkura on täydellinen ja kaukus siis edestä suljettu, yläperä on valkea, eivätkä siivet läheskään ulotu pyrstönkärkeen, se on selvästi sinihaukka, *Circus cyaneus* L. Edellä jo huomautin, miten käsisulkien pituudetkin hyvin tukevat tätä käsitystäni. Lintu on päältä tummanruskea, täplätön, alapuolet ovat vaalean kellanruskeat, tummanruskein pitkittäisjuovin. Niskassa on vaalea kohta, mutta ei selvästi rajoitettua niskatäplää. Selässä ei myöskään höyhenissä näy kellanruskeaa reunaa, jotavastoin kasisulat ja pyrstön reunasulat ovat aivan kuten vanhalla naaraalla. Pyrstön sisemmät sulat eivät ole tuhkanharmaat, vaan puhtaamman ruskeat, joten siinä yhtyy vanhan ja nuoren naaraan tuntomerkkejä. Lienee siis nuori naaras, jossa väri jo osittain on muuttunut vanhemman naaraan kaltaiseksi.

Zusammenfassung: Zwei Mitteilungen über *Circus macrourus* (Gmel.). Der Verf. meldet einen neuen Fund von *Circus macrourus*, welche Art in Finnland sehr selten ist. Der betreffende Vogel ist in Harviala, etwas südlich von Hämeenlinna (Tavastehus) schon Ende September 1936 geschossen worden und befindet sich jetzt in einer Privatsammlung in Riihimäki.

Zugleich hat der Verf. einen im Besitz des Lyzeums in Riihimäki befindlichen, am 20. IX. 1920 in Tervakoski erlegten und als *Circus macrourus* bezeichneten Vogel kritisch untersucht und gefunden, dass der Vogel fehlbestimmt worden ist. Der Irrtum dürfte davon herrühren, dass der linke Flügel wahrscheinlich bei der Erbeutung beschädigt worden ist und vor allem die 4. Handfeder fehlt. Der rechte Flügel dagegen sowie die anderen wichtigsten Merkmale beweisen, dass es ein ziemlich junges Weibchen von *Circus cyaneus* (L.) ist.

Tiedonantoja. — Meddelanden. — Mitteilungen.

1. Regelgebundene Tagesrhythmik beim Gryllteist, *Uria g. grylle* (L.). Die Grösse der Gryllteistkolonien des Finnischen Meerbusens variiert zumeist von einigen Paaren bis deren einige zehn, nur selten steigt die Paarzahl auf 100 oder darüber (Landesgemeinde Porvoo, Söderskär: Oxelhuvud und Kittelskär; Pernaja: Hamnholmarna; Haapasaari: Reiskeri). Bei der Ausführung von quantitativen Untersuchungen über die Vogelfauna der Aussenschären des Finnischen Meerbusens, lenkte sich meine Aufmerksamkeit auf eine gewisse regelgebundene Rhythmik im täglichen Auftreten der Gryllteiste bei ihren Niststätten.